

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 11 grudnia 2017r. J. S. (1) wniósł o podwyższenie renty z tytułu zwiększonych potrzeb, powstałych w związku z wypadkiem komunikacyjnym, jakiemu uległ w dniu 21 listopada 1991r., zasądzonej na jego rzecz od pozwanego (...) S.A. w W., ostatnio podwyższonej wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z dnia 29 maja 2007 r. w sprawie I C 188/05, w następujący sposób:

- a) o kwotę 639 zł. miesięcznie, tj. do wysokości 1.390 zł. miesięcznie w okresie od 1 grudnia 2014 r. do 31 grudnia 2016 r., przy uwzględnieniu kwot dobrowolnie podwyższonych i wpłacanych przez stronę pozwaną – po skapitalizowaniu w kwocie 13.590 zł.,
- b) o kwotę 1.154 zł. miesięcznie, tj. do wysokości 1.905 zł. miesięcznie za 2017 r., przy uwzględnieniu kwot dobrowolnie podwyższonych i wpłacanych przez stronę pozwaną – po skapitalizowaniu w kwocie 11.580 zł.,
- c) o kwotę 1.154 zł., tj. do wysokości 1.905 zł. miesięcznie, począwszy od 1 stycznia 2018 r. i na przyszłość,

wszystkie kwoty z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 sierpnia 2017r. do dnia zapłaty.

Powód podał w uzasadnieniu roszczenia, że od daty wydania przez Sąd wyroku podwyższającego świadczenie należne na jego rzecz od pozwanego zakładu ubezpieczeń, obejmujące koszty opieki w wymiarze po 3 godziny dziennie (603 zł.) oraz koszty dojazdów do placówek medycznych (100 zł.) i koszty zakupu leków przeciwbólowych (30 zł.), upłynęło 12 lat i w tym czasie zmieniły się stawki zapłaty za usługi opiekuńcze ustalone uchwałą Rady Miasta Ł., a zatem nastąpiła zmiana stosunków, o której mowa w art. 907 §2 k.c.

Powód wskazał, że pozwany odmówił mu podwyższenia renty na zwiększone potrzeby w zakresie kosztów opieki w oparciu o stawki ustalane przez Radę Miasta Ł. i podwyższył rentę w zakresie kosztów opieki w oparciu o stawki godzinowe obliczone według minimalnego wynagrodzenia.

(pozew k. 2–3)

(...) S. A. w W. zakwestionował żądanie powoda w zakresie stawki godzinowej za opiekę, wskazanej przez powoda, jako podstawa wyliczenia roszczenia; wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na swoją rzecz od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniósł, że żądana przez powoda stawka mająca zastosowanie do opieki świadczonej przez fachowych opiekunów pomocy społecznej jest wygórowana i nie ma odniesienia do opieki sprawowanej przez najbliższych członków rodziny osoby poszkodowanej. W ocenie pozwanego wypłacana aktualnie powodowi renta w wysokości 940 zł., odpowiada zwiększonym potrzebom powoda powstałym w związku z wypadkiem, któremu uległ on 21 listopada 1991 r.

Nadto pozwany wskazał, że powód nie udowodnił roszczenia o zapłatę skapitalizowanej renty i podwyższenie jej wysokości na przyszłość oraz podniósł zarzut przedawnienia roszczenia powoda w zakresie rat renty powyżej trzech lat.

(odpowiedź na pozew k. 19–21)

W piśmie procesowym z dnia 10 października 2018 r., J. S. (1) rozszerzył powództwo, wnosząc o podwyższenie renty z tytułu zwiększonych potrzeb w następujący sposób:

- a) o kwotę po 1.029 zł. miesięcznie, tj. do wysokości 1.780 zł. miesięcznie w okresie od 1 grudnia 2014 r. do 31 grudnia 2016 r. (po skapitalizowaniu 25.725 zł.),

b) o kwotę po 2.169 zł. miesięcznie, tj. do wysokości 2.920 zł. miesięcznie w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 marca 2018 r. (po skapitalizowaniu 32.535 zł.),

c) kwotę po 2.379 zł. miesięcznie, tj. do wysokości 3.130 zł. miesięcznie począwszy od 1 kwietnia 2018 r. i na bieżąco.

(pismo procesowe powoda k. 49–49v.)

W toku dalszego postępowania strony podtrzymywały swoje stanowiska w sprawie; nie wyraziły zgody na przestąpienie do mediacji.

(stanowiska stron - protokół z rozprawy z dnia 17.12.2019r. [adn.: 0:21:24, 00:24:54 k. 94])

Sąd okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 21 listopada 1991 r. J. S. (1) uległ wypadkowi komunikacyjnemu, w przebiegu którego doznał urazu wielomiejscowego, w tym złamania otwartego kości udowej lewej z przemieszczeniem i obu kości goleni, podwichnięcia w stawie Chopat`a, uszkodzenia nerwu strzałkowego lewego oraz urazu brzucha z uszkodzeniem jelita cienkiego.

Odpowiedzialność cywilną za skutki wypadku ponosi pozwany (...) S.A. w W. w granicach odpowiedzialności sprawcy szkody.

(okoliczności bezsporne)

W dniu 12 października 1994 r. strony zawarły ugodę, w której powód zastrzegł możliwość dochodzenia renty na zwiększone potrzeby.

Sąd Wojewódzki w Łodzi wyrokiem z dnia **10 maja 1995 r.** sygn. II C 2319/92, zmienionym przez Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia **19 października 1995 r.** sygn.

I ACr 477/95, zasądził od pozwanego na rzecz powoda, m. in., rentę na zwiększone potrzeby w kwotach po 200 zł. miesięcznie poczynając od 1 czerwca 1994r., płatną do 15-tego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami każdej uchybionej należności, która następnie została podwyższona ugodą zawartą przed Sądem Wojewódzkim w Łodzi w dniu **4 września 1997 r.** w sprawie II C 2682/96. Następnie Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieście w Łodzi wyrokiem z dnia **29 maja 2007 r.** w sprawie sygn. I C 188/05 podwyższył wypłaconą powodowi rentę w wysokości po 480 zł. miesięcznie :

- do kwoty po 550 zł. miesięcznie za okres od 1 marca 2002 r. do 31 grudnia 2002 r., -- do kwoty po 700 zł. za okres od 1 stycznia 2003 r. do 31 grudnia 2003 r.,

- do kwoty po 713 zł. za okres od 1 stycznia 2004 r. do 30 kwietnia 2005 r.,

oraz za okres od **1 maja 2005 r. i na przyszłość - do kwoty 751 zł miesięcznie,**

pozostawiając bez zmian pozostałe warunki płatności.

Na zasądzone świadczenie złożyła się: kwota 30 zł. z tytułu kosztów farmakoterapii przeciwbólowej, kwota 100 zł. z tytułu ponoszonych przez powoda wydatków na dojazdy do placówek medycznych oraz kwota 621 zł. z tytułu kosztów opieki sprawowanej nad powodem przez osoby trzecie, wyliczona w oparciu o przyjętą stawkę za godzinę opieki w wysokości 6,90 zł., przy przyjęciu niezbędnego wymiaru dziennej opieki nad powodem, ustalonego w oparciu o opinię biegłego sądowego w dziedzinie ortopedii, na poziomie po 3 godziny dziennie.

(załączone akta Sądu Wojewódzkiego w Łodzi sygn. II C 2319/92:, opinia biegłego sądowego w dziedzinie ortopedii k. 81-83, wyrok S.W. w Łodzi k. 153-153v., uzasadnienie wyroku k.154-164, wyrok S.A. w Łodzi k.204; załączone akta Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi sygn. II C 188/05; wyrok k. 92-93; uzasadnienie wyroku k.96-101)

W piśmie z dnia 8 maja 2017 r. (...) S.A. w W. uwzględnił wniosek J. S. (1) z kwietnia 2017 r. o podwyższenie renty na zwiększone potrzeby i ustalił świadczenie z tego tytułu na kwotę: **po 760 zł.** miesięcznie począwszy **od 1 maja 2014 r.**, na kwotę **po 850 zł.** miesięcznie począwszy **od 1 stycznia 2015 r.** oraz **od 1 stycznia 2017r. i na przyszłość** - na kwotę **po 940 zł.** miesięcznie, obejmującą także koszty zakupu leków przeciwbólowych w wysokości 30 zł miesięcznie i koszty dojazdów do placówek medycznych w wysokości 100 zł miesięcznie. Nadto pozwany przekazał na rachunek bankowy poszkodowanego kwotę 3.582 zł., jako wyrównania renty na zwiększone potrzeby wynikającą z rozliczenia kwot należnych i wypłaconych powodowi za okres od 1 maja 2014 r. do 30 czerwca 2017 r. Renta w zakresie kosztów opieki sprawowanej nad powodem w związku z wypadkiem, została wyliczona poprzez przyjęcie stawki godzinowej pomocy osób trzecich w wysokości po 7 zł. w roku 2014, stawki po 8 zł. w latach 2015-2016 oraz stawki po 9 zł. w roku 2017.

Następnie pozwany, w piśmie z dnia 25 sierpnia 2017 r., stanowiącym odpowiedź na pismo J. S. (2) z dnia 14 sierpnia 2017 r., odmówił poszkodowanemu podwyższenia renty z tytułu zwiększonych potrzeb poprzez podwyższenie przyjętej przez niego stawki za godzinę opieki dla pracowników pomocy społecznej, ustalonej przez uchwałę Rady Miasta Ł., argumentując, że w przypadku, gdy opiekę nad chorym sprawują osoby najbliższe, które nie pobierają wynagrodzenia za swoją pracę, nie istnieje wymóg pokrywania kosztów jej sprawowania według stawek pracowników pomocy społecznej, ponieważ tryb ich pracy w czasie sprawowania opieki jest inny, co pozwala przy ustalaniu wysokości odszkodowania z tytułu opieki, na szacunkowe ustalenie stawki godzinowej na niższym poziomie, niż stawka pracowników pomocy społecznej. Ubezpieczyciel podał, że skoro opiekę nad poszkodowanym sprawowała jego żona, to dla określenia stawki za godzinę opieki przyjęto stawkę minimalnego wynagrodzenia, obowiązującego w czasie sprawowania opieki nad poszkodowanym.

(korespondencja stron w załączonej kserokopii aktach szkodowych nr (...): pismo pozwanego z dnia 25.05.2017r. i z dnia 25.08.2017r.)

Po wypadku J. S. (1) został poddany operacji resekcji jelita cienkiego oraz zabiegom chirurgicznym repozycji otwartej podwichnięcia w stawie Chopat`a, ustabilizowanej drutami oraz zespolenia metalowymi łącznikami złamań kości udowej i goleni. W przebiegu leczenia doszło do nieprawidłowego zrostu kości goleni i rozległych zmian zwyrodnieniowych pourazowych kolana lewego. W okresie od 1996 r. do 2010 r. powód przeszedł pięć zabiegów operacyjnych kończyny dolnej lewej. W 2004 r. zakwalifikowano powoda do endoprotezoplastyki kolana. W lipcu 2011 r. wykonano u niego zabieg alloplastyki całkowitej cementowej lewego stawu kolanowego z użyciem przeszczepu kostnego autogenego.

Obecnie, u powoda występuje ograniczenie ruchomości w stawie biodrowym prawym w zakresie zgięcia do 100° i rotacji wewnętrznej do 20°. Kończyna dolna lewa jest krótsza od kończyny dolnej prawej o 2 cm. J. S. (1) skarży się na znaczne upośledzenie funkcji lokomocyjnej, dolegliwości bólowe lewego kolana i stawu skokowego oraz dolegliwości bólowe biodra i kręgosłupa ograniczające pozostawanie w pozycji siedzącej do około 1 godziny. Nadto u powoda występuje nasilone drżenie kończyn górnych uniemożliwiające mu wykonywanie prac wymagających precyzji manualnej oraz niektórych czynności dnia codziennego, takich jak ubieranie się, zapinanie guzików, smarowanie chleba.

Choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa jest procesem związanym z fizjologicznym starzeniem się tkanek, ale na wcześniejszy rozwój zmian zwyrodnieniowo-wytwórczych wpływają, poza czynnikami genetycznymi, przewlekłe przeciążenia statyczno-dynamiczne oraz przebyte urazy narządu ruchu. Urazy doznane w wypadku przez powoda, skutkujące koniecznością wieloletniego poruszania się przy pomocy kul łokciowych z asymetrycznym obciążeniem kończyn dolnych, wywołały zaburzenia statyczno-dynamiczne kręgosłupa, będące głównymi przyczynami rozwoju zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa. Bóle kręgosłupopochodne, jakie odczuwa powód po wypadku, które w

znacznym stopniu ograniczają jego samodzielność w wykonywaniu czynności dnia codziennego, są w znacznym stopniu związane z urazami, jakich doznał on w wypadku z dnia 21 listopada 1991 r.

Powód ma obecnie 73 lata. Od 2006 r., tj. od opiniowania w sprawie Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi w sprawie I C 188/05 przez biegłego sądowego lekarza ortopeda, który oszacował wymiar koniecznej powodowi pomocy innych osób przy wykonywaniu czynności związanych z codziennym funkcjonowaniem na 3 godziny dziennie, upłynęło 13 lat. Przez ten czas stan kończyny lewej dolnej powoda nie poprawił się, powypadkowe dysfunkcje uległy utrwaleniu, zaś zakres koniecznej opieki uległ rozszerzeniu.

W związku ze skutkami obrażeń narządów ruchu doznanych w wypadku z dnia 21 listopada 1991 r. powód wymaga obecnie pomocy osób trzecich średnio w wymiarze **4 godzin** dziennie przy wykonywaniu czynności higienicznych oraz wszystkich czynnościach związanych ze staniem, chodzeniem, częstym schylaniem się, przenoszeniem ciężarów przekraczających 3 kg (np. robieniem zakupów), również unoszeniem obu kończyn górnych powyżej poziomu głowy. Ze względu na niewydolny chód, J. S. (1) wymaga pomocy osób trzecich podczas opuszczania domu (np. w celu odbycia wizyt w placówkach medycznych, załatwianiu spraw urzędowych, składaniu wizyt towarzyskich).

Wskazaniem jest, aby powód korzystał z rehabilitacji w ramach NFZ – dwa razy do roku ambulatoryjnie oraz raz na trzy lata sanatoryjnie. Rehabilitacja sanatoryjna jest częściowo odpłatna (od 200 zł do 795 zł).

(opinia pisemna biegłego sądowego w dziedzinie rehabilitacji medycznej dr n. med.

G. B. k. 40-44 w zw. z pisemną opinią uzupełniającą k. 54 i ustną opinią uzupełniającą złożoną przez biegłego na rozprawie w dniu 20.03.2019 r. adn.: 00:02:28 k. 64-65)

Od chwili wypadku powodem opiekuje się jego żona, która pomaga mu przy myciu, ubieraniu się, przygotowywaniu i podawaniu posiłków. Ponieważ powód miał problemy z poruszaniem się po schodach, 10 lat temu wraz z żoną przeprowadził się z bloków na wieś – do D., do domu jednorodzinnej, odziedziczonego po rodzicach. Mieszkanie w blokach było usytuowane na czwartym piętrze, zaś w budynku nie było windy. Na działce przy domu powód wraz z żoną uprawia warzywa, hoduje pięć kur i dwa psy. Powód po wypadku nie jest w stanie wykonywać samodzielnie prac gospodarskich przy domu. Nie chodzi samodzielnie do sklepu, ani do lekarza. Na wizyty kontrolne do lekarza powód dojeżdża do Ł. (do okulisty) oraz do (...) (do neurologa w związku z przebyłym lekkim udarem). (...) leży 10 km od D.. Do placówek medycznych dowożą powoda samochodem sąsiedzi albo kuzyn. Niektórym sąsiadom powód płaci za tę pomoc – jednorazowo po 50 zł. Powód posiada prawo jazdy, ale nie jeździ samochodem ze względu na słaby wzrok.

J. S. (1) wciąż odczuwa dolegliwości bólowe ze strony stawu skokowego i kolana; nie może długo siedzieć, ponieważ boli go kręgosłup, nie jest w stanie sam wejść do wanny. Powód w dalszym ciągu przyjmuje środki przeciwbólowe (tabletki i maści), miesięcznie zużywa 3-4 tubki maści Ketonal.

Powód utrzymuje się z renty w wysokości 1.600 zł. miesięcznie oraz renty wypłacanej przez pozwanego w łącznej kwocie po 1.004 zł. miesięcznie. Żona powoda jest emerytką i pobiera z tego tytułu świadczenie w wysokości 1.800 zł miesięcznie.

(zeznania świadka W. S. - protokół z rozprawy z dnia 16.05.2018 r. r. [adn.: 00:05:57 k. 35]; zeznania powoda - protokół z rozprawy z dnia 17.12.2019r. [adn.: 00:07:42 k.93v.])

Stawki pełnej odpłatności za 1 godzinę usług opiekuńczych ustalone uchwałą Rady Miasta Ł. wynosiły:

- od 1 lipca 2009 r. do 30 czerwca 2013 r. – 9,5 zł. (19 zł. w niedziele i dni świąteczne),
- od 1 lipca 2013 r. do 31 grudnia 2016 r. – 11 zł. (22 zł. w niedziele i dni świąteczne),
- od 1 stycznia 2017 r. do 30 marca 2018 r. – 18,60 zł. (22 zł. w niedziele i dni świąteczne),

- od 1 kwietnia 2018 r. do 31 marca 2019 r. – 20 zł. (22 zł. w niedziele i dni świąteczne).

Od 1 kwietnia 2019 r. stawki za usługi opiekuńcze na terenie miasta Ł. kształtują się następująco:

- za jedną godzinę usług opiekuńczych - 21,20 zł. – w dni powszedni (22 zł w niedziele i dni świąteczne),
- za jedną godzinę specjalistycznych usług opiekuńczych - 21,20 zł. – w dni powszedni (32 zł. w niedziele i dni świąteczne).

(opinia biegłego sądowego w dziedzinie rehabilitacji medycznej dr n. med.. G. B. k. 40-44; informacja (...) k. 12, k. 13; okoliczności znane sądowi z urzędu – Uchwała nr (...) Rady Miejskiej w Ł. z dnia 29.03.2018 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego i całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania; Uchwała nr (...) Rady Miejskiej w Ł. z dnia 6.03.2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego i całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania)

Płaca minimalna na krajowym rynku pracy w roku 2019 kształtuje się na poziomie 2.250 zł. brutto, minimalna stawka godzinowa w roku 2019 wynosi 14,70 zł.

Płaca minimalna na krajowym rynku pracy w roku 2018 kształtowała się na poziomie 2.100 zł. brutto, minimalna stawka godzinowa w roku 2018 wynosiła 13,70 zł.

Płaca minimalna na krajowym rynku pracy w roku 2017 kształtowała się na poziomie 2.000 zł. brutto, minimalna stawka godzinowa w roku 2017 wynosiła 13,00 zł.

Płaca minimalna na krajowym rynku pracy w roku 2016 kształtowała się na poziomie 1.850 zł. brutto; w roku 2015 kształtowała się na poziomie 1.750 zł. brutto; w roku 2014 kształtowała się na poziomie 1.680 zł. brutto.

Od 1 stycznia 2020r., płaca minimalna wynosić będzie 2600 zł. brutto, minimalna stawka godzinowa : 17,00 zł.

(okoliczności niesporne, notoryjnie znane; Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12.09.2017 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz minimalnej stawki godzinowej w 2018 r. – Dz.U. z 15.09.2018 r. poz. 1747; Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11.09.2018 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz minimalnej stawki godzinowej w 2019 r. – Dz.U. z 19.09.2018 r. poz. 1794)

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów załączonych przez strony do akt sprawy. Ustalając okoliczności związane ze stanem zdrowia powoda oraz zakresem opieki, jakiej wymaga on w związku z wypadkiem z dnia 21 listopada 1991 r., Sąd oparł się na zeznaniach powoda i świadka W. S., nie budzących wątpliwości co do zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy i przez strony nie kwestionowanych oraz opinii biegłego sądowego w dziedzinie rehabilitacji medycznej, którą jako rzetelną i fachową należało uznać za przydatną dla celów dowodowych. Opinia ta została bowiem przygotowana zgodnie z tezą dowodową, w oparciu o wnikliwą analizę zebranego w sprawie materiału dowodowego, zaś wszelkie zastrzeżenia i wątpliwości zgłaszane przez stronę pozwaną w zakresie wniosków opinii zostały wszechstronnie i wyczerpująco wyjaśnione w opiniach uzupełniających złożonych na rozprawie oraz na piśmie.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo w niniejszej sprawie zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części.

Odpowiedzialność pozwanego wynika z dyspozycji art. 436 §1 k.c. w zw. z art. 435 k.c. oraz art. 822 k.c. w zw. z §1, §3 ust. 1, §5 ust. 1 i 2 oraz §12 ust. 1 obowiązującego w dacie wypadku Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 1990 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U. nr 89 z dnia 24 grudnia 1990 r. poz. 527 z póź. zm.).

Powstanie odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierowcy pojazdu za szkodę wyrządzoną ruchem pojazdu innym podmiotom pociąga za sobą obowiązek wypłaty przez zakład ubezpieczeń świadczeń z tytułu ubezpieczenia OC w granicach odpowiedzialności posiadacza lub kierowcy pojazdu mechanicznego.

Zgodnie z art. 822 § 4 k.c., uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

W rozpoznawanej sprawie pozwany zakład ubezpieczeń nie kwestionował zasady swojej odpowiedzialności za skutki wypadku komunikacyjnego, jakiemu uległ powód w dniu 21 listopada 1991r.

Powód nie żądał podwyższenia renty na zwiększone potrzeby w zakresie kosztów zakupu leków przeciwbólowych i kosztów dojazdów do placówek medycznych, ustalonych wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z dnia 29 maja 2007 r. odpowiednio na kwoty 30 zł i 100 zł, natomiast pozwany nie kwestionował wysokości tych świadczeń. Dlatego wysokość tych świadczeń pozostała niezmienną w rozpoznawanej sprawie.

Kwestią sporną i wymagającą rozstrzygnięcia była wysokość roszczeń powoda z tytułu kosztów opieki sprawowanej nad nim przez osoby najbliższe, w szczególności rozważenie, czy uzasadnionym jest podwyższenie renty z tego tytułu z zastosowaniem do wyliczenia wysokości świadczenia, stawek godzinowych wynagrodzenia ustalanych uchwałą Rady Miasta Ł. dla opiekunek zatrudnianych przez MOPS.

Roszczenie powoda oparte zostało na art. 444 §2 k.c. w zw. z art. 907 § 2 k.c.

Z dyspozycji art. 442§2 k.c. wynika, że jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej, albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty. Zwiększenie potrzeb poszkodowanego polega na konieczności pokrycia kosztów utrzymania, powstałych wyłącznie w następstwie zdarzenia szkodzącego. Będą nimi wszelkie koszty związane z zapewnieniem poszkodowanemu stałej lub doraźnej opieki, koszty zmiany warunków bytowych (środki lokomocji, mieszkanie; por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1976 r., sygn. akt I CR 487/76, publ. LEX nr 7854). Natomiast zgodnie z art. 907 § 2 k.c. w razie zmiany stosunków można żądać zmiany wysokości renty ustalonej w orzeczeniu sądowym lub w umowie.

Ponieważ obowiązek pozwanego zapłaty powodowi renty na zwiększone potrzeby na podstawie art. 444 §2 k.c. w związku ze skutkami wypadku komunikacyjnego z dnia 21 listopada 1991 r., był w niniejszej sprawie bezsporny, Sąd orzekający po dokonaniu ustaleń faktycznych, w oparciu o wyniki postępowania dowodowego uznał, że zaistniały przesłanki do podwyższenia renty na zwiększone potrzeby w oparciu o art. 907 §2 k.c.

Zgodnie z treścią powołanego przepisu, jeżeli obowiązek płacenia renty wynika z ustawy, każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość renty i czas jej trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym lub w umowie.

Na wstępie należy wskazać, że rozpoznawane powództwo jest kolejnym wystąpieniem powoda na drogę sądową o podwyższenie renty z tytułu zwiększonych potrzeb. Po raz ostatni zmiana wysokości renty nastąpiła w drodze wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 29 maja 2007 r. wydanego w sprawie o sygn. I C 188/05. W wyroku tym Sąd uwzględnił roszczenia powoda w zakresie miesięcznych kosztów leczenia (30 zł.) i wydatków na dojazdy do placówek medycznych (100 zł.), a nadto w zakresie kosztów opieki sprawowanej przez powoda w

związku z wypadkiem przez osoby najbliższe, w wymiarze po 3 godziny dziennie, w latach 2002-2005 i na przyszłość, przyjmując jako podstawę wyliczenia kosztów opieki stawkę godzinową ustaloną uchwałą Rady Miasta Ł. za usługi opiekuńcze świadczone przez pracowników MOPS. Kolejna (pozasądowa) zmiana wysokości renty na zwiększone potrzeby, w związku z opieką nad powodem, miała miejsce w maju 2017r. Pozwany ubezpieczyciel przychylił się częściowo do wniosku powoda i dobrowolnie podwyższył kwotę wypłacanej renty w zakresie kosztów opieki od maja 2014 roku i na przyszłość, ustalając stawkę za jedną godzinę opieki w oparciu, o obowiązującą w tym czasie, stawkę godzinową minimalnego wynagrodzenia za pracę na rynku krajowym. Pozwany nie uznał natomiast roszczeń powoda o podwyższenie renty z tytułu opieki w oparciu o stawki opiekuńcze ustalane uchwałą Rady Miasta Ł., kwestionując obowiązek ustalania wysokości świadczenia na poziomie stawek wynagrodzenia wykwalifikowanych pracowników pomocy społecznej w przypadku, gdy opieka nad poszkodowanym sprawowana jest przez osoby najbliższe. Zdaniem pozwanego adekwatnym w takim wypadku jest ustalenie stawki za opiekę sprawowaną przez najbliższego członka rodziny poszkodowanego na poziomie minimalnej stawki wynagrodzenia na rynku krajowym.

W ocenie Sądu orzekającego powyższe stanowisko strony pozwanej należało uznać za chybione, bowiem okoliczność, że powód faktycznie nie poniósł kosztów opieki w wysokości obliczonej na podstawie stawki ustalonej za usługi opiekuńcze, z uwagi na to, że od daty wypadku opiekę nad nim sprawuje żona, nie oznacza, że nie należą mu się świadczenia z tytułu równowartości tych kosztów. W orzecznictwie i doktrynie ugruntowany jest bowiem pogląd, że nie pozbawia poszkodowanego uprawnień do żądania odszkodowania za czas opieki fakt, że opiekę nad nim sprawowali nieodpłatnie członkowie jego rodziny (wyrok S.A. w Łodzi z dnia 6 grudnia 2017r. sygn. I ACa 1382/16). W ocenie Sądu Okręgowego wyliczenie należnej powodowi renty na zwiększone potrzeby w związku z koniecznością zapewnienia mu opieki w oparciu o stawkę ustaloną przez Radę Miasta Ł., nie wydaje się zawyżone w realiach, występujących w ostatnich latach na krajowym rynku pracy. Wynagrodzenie za opiekę nad osobą poszkodowaną ustalone na podstawie stawki za opiekę, wynikającej z uchwały organu samorządowego w wysokości 18,60 zł. – 22 zł. w 2017 roku oraz 20 zł. – 22 zł. w latach 2018-2019, wynosiłoby – przy przyjęciu średnio stawki 20 zł. za jedną godzinę opieki, licząc 20 dni ośmiogodzinnej pracy - 3.200 zł. Choć kwota ta jest znacząco wyższa od płacy minimalnej w Polsce, która w 2018 r. wynosiła 2.100 zł. brutto, a w roku 2019 – 2.250 zł. brutto, to jednak nie można uznać jej za wygórowaną, mając na uwadze deficyt pracowników na rynku usług opiekuńczych w kraju i wynikający z tego wzrost oczekiwań płacowych. Zdaniem Sądu Okręgowego, linia orzecznicza sądów w myśl której, renta na zwiększone potrzeby wyliczana w oparciu o stawkę godzinową ustaloną przez organy samorządowe dla pracowników MOPS i wykwalifikowanych opiekunów jest wygórowana, zdezaktualizowała się z chwilą zmiany warunków na krajowym rynku usług opiekuńczych, z których największe znaczenie ma starzenie się społeczeństwa z tendencją wzrostową i migracja pracowników z kwalifikacjami do opieki nad osobami z niepełnosprawnościami za granicę, co wpływa na zwiększenie popytu na tego typu usługi na rynku pracownika i w konsekwencji zwiększenie ich wartości. Z powyższych względów przyjęć należało, że stawka godzinowa za usługi opiekuńcze, podana przez powoda, jako podstawa wyliczenia renty nie jest wygórowana i odpowiada kosztom opieki obowiązującym na wolnym rynku, które poszkodowany był zmuszony ponieść, chcąc znaleźć osobę do sprawowania odpłatnej opieki. Co więcej, aktualna stawka 21,20 zł. na godzinę usług opiekuńczych, znajduje zastosowanie zarówno do specjalistycznych usług opiekuńczych, jak również do usług opiekuńczych nie posiadających tej cechy, co zdaje się odpowiadać właśnie zapotrzebowaniu rynku pracy, na którym oczekiwania płacowe pracownika również za usługi opiekuńcze nie wymagające specjalizacji (tj. polegające na pomocy w prostych pracach domowych i samoobsługowych), jest równie wysokie jak w odniesieniu do opieki nad osobą chorą (niepełnosprawną) obejmującą również czynności wymagające umiejętności fachowych.

Powyższe prowadzi, do wniosku, że przyjęte w orzecznictwie sądów powszechnych stosowanie ustalonych przez (...) stawek godzinowych za opiekę nad poszkodowanym, należy uznać za miarodajne dla określenia wysokości roszczeń odszkodowawczych, związanych z koniecznością opieki nad poszkodowanym (tak Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 19 grudnia 2018r. w sprawie I ACa 732/17) Stowarzyszenie świadczące pomoc społeczną określa stawki, jakie rzeczywiście istnieją na rynku tego typu usług w miejscu zamieszkania poszkodowanego, a jednocześnie nie mają one charakteru komercyjnego. Natomiast znaczący wzrost tych stawek, odnotowany w okresie objętym żądaniem pozwu, jest z jednej strony wynikiem, a jednocześnie potwierdzeniem wcześniejszych wywodów, dotyczących

zapotrzebowania na usługi danego rodzaju, nie koniecznie noszących cechy wysoko wyspecjalizowanej opieki, i brakiem chętnych do ich świadczenia na poziomie płacy minimalnej.

Zważyć przy tym należy, że roszczenie o rentę w razie zwiększenia się potrzeb jest niezależne od zdolności do pracy poszkodowanego i od sposobu wydatkowania świadczeń uzyskanych z tego tytułu. Nadto, zgodnie z utrwaloną linią orzeczniczą, poszkodowany nie jest zobowiązany do udowodnienia poniesionych wydatków i może dochodzić roszczenia także wówczas, jeżeli dysponuje wystarczającymi środkami z innych tytułów (np. świadczeniem alimentacyjnym) lub opiekę nad nim sprawują osoby (np. najbliżsi), niedomagające się w zamian żadnej finansowej rekompensaty (wyrok SN z 4 marca 1969 r. I PR 28/69, OSN 1969, nr 12, poz. 229; wyrok SN z 11 marca 1976 r., IV CR 50/76, OSN 1977, nr 1, poz. 11, z glosą J. Rezlera, NP 1978, nr 6, s. 964 i n.; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 24.10.2012 r. sygn. akt I ACa 456/12). Także Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 23.05.2014 r. sygn. akt I ACa 1508/13 stwierdził, że: „Prawo poszkodowanego do uzyskania ekwiwalentu z tytułu zwiększonych potrzeb, polegających na konieczności korzystania z opieki osoby trzeciej nie jest uzależnione od wykazania, że opieka ta była świadczona za wynagrodzeniem”. Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, nie podziela przy tym pojawiających się w orzecznictwie sądowym poglądów, że odszkodowanie za koszty opieki sprawowanej przez osobę bliską należy się jedynie w sytuacji, w której jednocześnie doszłoby do utraty dochodu przez osobę bliską poszkodowanego. Podmioty odpowiedzialne za skutki wypadku komunikacyjnego nie mogą bowiem przerzucać kosztów opieki na poszkodowanego, czy też na członków jego rodziny.

W świetle powyższych rozważań, w ocenie Sądu, nie budzi wątpliwości, iż doszło do istotnej zmiany stosunków w czasie trwania renty przyznanej powodowi, mającej miejsce już po wydaniu ostatniego wyroku określającej wysokość renty, przejawiającej się w zwiększeniu potrzeb, które były uwzględnione przy jej orzekaniu, w szczególności zwiększeniu wymiaru opieki osób trzecich o 1 godzinę dziennie oraz wzrostem cen usług opiekuńczych. W związku z powyższym wydatki, z tytułu zwiększonych potrzeb J. S. (1), znacząco wzrosły i obejmują aktualnie koszty związane z równowartością pomocy osób trzecich w wymiarze po 4 godziny dziennie. Tym samym zachodzą przesłanki uzasadniające zmianę wysokości zasądzonej renty poprzez jej odpowiednie podwyższenie. Zgodnie bowiem z utrwalonym stanowiskiem doktryny, powództwo o zmianę wysokości renty stanowi środek pozwalający na dostosowanie praw i obowiązków do sytuacji powstałej na skutek zmiany stosunków majątkowych lub osobistych osoby uprawnionej lub zobowiązanej albo też obu tych osób. Zmiana stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 k.c. - w znaczeniu zmiany sytuacji majątkowej lub osobistej - musi wystąpić po wydaniu wyroku ustalającego prawo do renty (por. Stanisław Dmowski [w:] Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania. Tom II, Warszawa 2002 Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis (wydanie IV zmienione)).

Ustalając wysokość renty Sąd przyjął, w ślad za opinią biegłego z dziedziny rehabilitacji medycznej, że powód w związku ze skutkami wypadku, wymaga opieki i pomocy osób trzecich przeciętnie w wymiarze 4 godzin dziennie, przy wykonywaniu czynności higienicznych oraz wszystkich czynnościach związanych ze stanem, chodzeniem, częstym schylaniem się, przenoszeniem ciężarów przekraczających 3 kg (np. robieniem zakupów), również unoszeniem obu kończyn górnych powyżej poziomu głowy. Nadto, ze względu na niewydolny chód, J. S. (1) wymaga pomocy osób trzecich podczas opuszczania domu (np. w celu odbycia wizyt w placówkach medycznych, załatwianiu spraw urzędowych, składaniu wizyt towarzyskich). Wzrost zakresu czasowego sprawowania opieki wynika z choroby zwyrodnieniowej kręgosłupa, która jest wprawdzie procesem związanym z fizjologicznym starzeniem się tkanek, ale na wcześniejszy rozwój zmian zwyrodnieniowo-wytwórczych wpływają, poza czynnikami genetycznymi, przewlekłe przeciążenia statyczno-dynamiczne oraz przebyte urazy narządu ruchu. Urazy doznane przez powoda w przedmiotowym wypadku, skutkujące koniecznością wieloletniego poruszania się przy pomocy kul łokciowych z asymetrycznym obciążeniem kończyn dolnych, wywołały zaburzenia statyczno-dynamiczne kręgosłupa, będące głównymi przyczynami rozwoju zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa. Bóle kręgosłupopochodne, jakie odczuwa powód po wypadku, które w znacznym stopniu ograniczają jego samodzielność w wykonywaniu czynności dnia codziennego, są w dużym stopniu związane z urazami, jakich doznał on w wypadku z dnia 21 listopada 1991r. Ponadto, przez minione 13 lat, stan kończyny lewej dolnej powoda nie poprawił się, a powypadkowe dysfunkcje uległy

utrwaleniu. Powód pozostaje w dalszym ciągu pod ścisłą opieką lekarską, wymaga pomocy w dojazdach do placówek medycznych oraz ponosi wydatki w związku z farmakoterapią przeciwbólową.

Mając powyższe na uwadze, po uwzględnieniu zmiennych stawek godzinowych (...), należało przyjąć, że koszty opieki nad poszkodowanym powinny zostać wyliczone w następujący sposób :

W okresie od 1 grudnia 2014 r. do 31 grudnia 2016 r. , przy przyjęciu stawki wynagrodzenia za 1 godzinę usług opiekuńczych w wysokości 11 zł. w dni powszednie i 22 zł. w niedziele i dni świąteczne; licząc 541 dni powszednich i 220 dni świątecznych (średnio po 96 sobót i niedziel w 2015 i 2016 r. + po 9 dni świątecznych /kościelnych i państwowych/ w 2015 i 2016 roku [2 x 105 dni] + 8 sobót i niedziel w 2014 r.+ 2 dni świąteczne w grudniu 2014 roku); należną powodowi miesięczną rentę za ten okres Sąd ustalił na kwotę **po 1.857 zł.** = [541 dni x 4 godz. x 11 zł./godz. = 23.804 zł.] + [220 dni x 4 godz. x 22 zł./godz. = 19.360 zł.] = 23.804 zł. + 19.360 zł. = 43.164 zł. : 25 miesięcy = 1.727 zł. (koszty opieki) + 100 zł. (koszty dojazdów do placówek medycznych) + 30 zł. (koszty farmakoterapii przeciwbólowej).

W okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 marca 2018 r., przy przyjęciu stawki wynagrodzenia za 1 godzinę usług opiekuńczych w wysokości 18,60 zł. w dni powszednie (22 zł. w niedziele i dni świąteczne); licząc 325 dni powszednich i 130 dni świątecznych (średnio 105 dni świątecznych w 2017 roku + 25 dni świątecznych do końca marca 2018 roku); należną powodowi miesięczną rentę za ten okres Sąd ustalił na kwotę **po 2.505 zł.** = [325 dni x 4 godz. x 18,60 zł./godz. = 24.180 zł.] + [130 dni x 4 godz. x 22 zł./godz. = 11.440 zł.] = 24.180 zł. + 11.440 zł. = 35.620 zł. : 15 miesięcy = 2.375 zł. (koszty opieki) + 100 zł. (koszty dojazdów do placówek medycznych) + 30 zł. (koszty farmakoterapii przeciwbólowej).

W okresie od 1 kwietnia 2018 r. i na przyszłość, przy przyjęciu stawki wynagrodzenia za 1 godzinę usług opiekuńczych w wysokości 20,00 zł. w dni powszednie (22 zł. w niedziele i dni świąteczne); licząc w każdym miesiącu średnio 21 dni powszednich i 9 dni świątecznych; należną powodowi miesięczną rentę Sąd ustalił na kwotę **po 2.602 zł.** = [21 dni x 4 godz. x 20 zł./godz. = 1.680 zł.] + [9 dni x 4 godz. x 22 zł./godz. = 792 zł.] = 1.680 zł. + 792 zł. = 2.472 zł. (koszty opieki) + 100 zł. (koszty dojazdów do placówek medycznych) + 30 zł. (koszty farmakoterapii przeciwbólowej).

Oceniając zasadność dochodzonego roszczenia Sąd Okręgowy miał na uwadze, iż mierniki jakimi kierować się powinien sąd przy ustalaniu wysokości renty są nieostre, a udowodnienie ich wysokości może wielokrotnie sprawiać trudności.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało z kolei, że od momentu podwyższenia na renty na zwiększone potrzeby przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, stawki godzinowe za usługi opiekuńcze świadczone na terenie Ł. przez pracowników opieki społecznej uległy znacznemu podwyższeniu. Ponieważ w przypadku obliczania renty z tytułu zwiększonych potrzeb sąd nie jest zobowiązany do drobiazgowej dokładności (wyrok Sądu Najwyższego pod sygn. II CKN 476/98 z dnia 25 listopada 1999 r. , publ. LEX nr 852517), Sąd w oparciu o dyspozycję art. 322 k.p.c. dokonał szacunkowego wyliczenia kosztów opieki należnej powodowi w okresie objętym żądaniem pozwu. Zważywszy, że stan zdrowia powoda, będący następstwem urazów doznanych w wypadku jest utrwalony i rokuje postępowaniem zmian zwyrodnieniowych narządu ruchu, Sąd ustalił obowiązek pozwanego wypłaty powodowi renty na przyszłość.

Reasumując, Sąd dokonał kapitalizacji renty na zwiększone potrzeby za okres objęty żądaniem pozwu, przy uwzględnieniu dobrowolnie podwyższonych przez ubezpieczyciela i wypłaconych świadczeń, tj. :

I. za okres **od 1 grudnia 2014 r. do 31 grudnia 2016 r. (25 miesięcy)** w łącznej kwocie **25.254 zł.** (43.164 zł. [koszty opieki] + 3.250 zł. [koszty dojazdów do placówek medycznych i koszty farmakoterapii przeciwbólowej, tj. 25 miesięcy x 130 zł.] = 46.414 zł. – 21.160 zł.[renta wypłacona dobrowolnie przez pozwanego : 760 zł. za grudzień 2014 r. + 20.400 zł., tj. 24 miesiące x 850 zł.];

II. za okres **1 stycznia 2017 r. do 31 marca 2018 r. (15 miesięcy)** w łącznej kwocie **23.470 zł.** (35.620 zł. [koszty opieki] + 1.950 zł. [koszty dojazdów do placówek medycznych i koszty farmakoterapii przeciwbólowej, tj. 15 miesięcy x 130 zł.] = 37.570 zł. – 14.100 zł. (renta wypłacona dobrowolnie przez pozwanego [15 miesięcy x 940 zł.]);

III. za okres **od 1 kwietnia 2018 r. do dnia wyrokowania, tj. do 31 grudnia 2019 r. (20 miesięcy)** w łącznej kwocie **33.240 zł.** (po 2.472 zł./miesięcznie [koszty opieki] + po 130 zł. [koszty dojazdów do placówek medycznych i koszty farmakoterapii przeciwbólowej] = po 2.602 zł. x 20 miesięcy = 52.040 zł. – 18.800zł. [renta wypłacona dobrowolnie przez pozwanego : 20 miesięcy x 940 zł.] o **na przyszłość po 2.602 zł./miesięcznie**

Łącznie z tytułu skapitalizowanej, należnej, a niewypłaconej renty na zwiększone potrzeby, za nieprzedawniony okres obejmujący 3 lata przed wytoczeniem powództwa, tj. od 1 grudnia 2014 r. do 31 grudnia 2019 r., zasądzeniu podlegała kwota **81.964 zł.**, zaś na przyszłość, poczynając od 1 stycznia 20102.r. podwyższona renta miesięczna wyniosła **po 2.602 zł.**

O odsetkach ustawowych za opóźnienie w zapłacie skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 455 k.c., uznając, że należą się one w zakresie kwoty 22.822 zł. objętej żądaniem pozwu wniesionego w dniu 11 grudnia 2017r. i obejmującej raty wymagalne do dnia wytoczenia powództwa [13.590 zł., tj. skapitalizowana renta na zwiększone potrzeby za okres od 1 grudnia 2014 r. do 31 grudnia 2016 r. + 9.232 zł., tj. brakująca skapitalizowana renta na zwiększone potrzeby za 8 miesięcy, tj. od maja do grudnia 2017 r.], poczynając od 29 sierpnia 2017 r. do dnia zapłaty (zgodnie z żądaniem pozwu), gdyż pismo z żądaniem podwyższenia renty, skierowane w postępowaniu przedsądowym pochodzi, co przyznała strona pozwana, z kwietnia 2017r., a pierwsza odpowiedź datowana jest na 5 maja 2017r., co pozwala wnioskować, że ubezpieczyciel pozostał w opóźnieniu, co najmniej od 6 maja 2017r., a z pewnością od 26 sierpnia 2017r., kiedy skierował do powoda kolejne pismo informujące o braku podstaw do uwzględnienia dalej idących roszczeń, zgłoszonych w piśmie z 14 sierpnia 2017r.), oraz w zakresie poszczególnych rat renty w kwotach po 1.154 zł. miesięcznie (żądanych w pozwie) wymagalnych po tej dacie.

Natomiast, dokonując rozszerzenia powództwa, strona powodowa, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, nie zgłosiła żądania zasądzenia odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia dochodzonego ponad kwoty żądane w pozwie z dnia 11 grudnia 2017r. , toteż Sąd nie wyrokował w zakresie nie objętym żądaniem pozwu.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu zapadło w oparciu o zasadę wyrażoną w art. 100 k.p.c.

Z kwoty 86.808 zł. stanowiącej wartość przedmiotu sporu po rozszerzeniu powództwa, wyliczoną w ten sam sposób, jak wartość uwzględnionego roszczenia, zasądzona została kwota 68.668 zł., stanowiąca 79% wartości przedmiotu sporu. Zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów, strony powinny ponieść koszty procesu w takim stopniu, w jakim przegrały sprawę, a zatem powód w 21 % , a pozwany w 79 %.

W rozpoznawanej sprawie powód poniósł koszty procesu w łącznej wysokości **6.268 zł.** (1.951 zł. [k.2,17] – opłata sądowa od pozwu + 3.617 zł. – wynagrodzenie adwokata wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa + zaliczki na wynagrodzenie biegłego [k.37,47,56,66]). Pozwany poniósł koszty procesu w łącznej wysokości **3.617 zł.** (wynagrodzenie adwokata wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa).

Po stosunkowym rozliczeniu kosztów procesu Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę **4.192,15 zł.** tytułem zwrotu kosztów procesu (6.268 zł. x 79% = 4.951,72 zł.; 3.617 zł. x 21% = 759,57 zł.; różnica : 4.951,72 zł. – 759,57 zł. = 4.192,15 zł.)

Wysokość wynagrodzenia pełnomocników stron Sąd ustalił w oparciu o § 2 pkt. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800 z dnia 2015.11.05 ze zm.).

W toku procesu powstały nieuiszczone koszty sądowe w łącznej wysokości **2.415,93 zł.**, obejmujące brakującą część zaliczki na wynagrodzenie biegłego (25,93 zł. – k. 66) oraz brakującą opłatę sądową od pozwu po rozszerzeniu powództwa (2.390 zł.). Obowiązkiem ich poniesienia, stosownie do dyspozycji art. 113 ust. 1 i 2 pkt 1 u.k.s.c., należało obciążyć strony, proporcjonalnie do tego w jakiej części każda z nich wygrała i odpowiednio – przegrała proces, co

odpowiada kwocie **1.908,58 zł.** złotych obciążającej stronę pozwaną i kwocie **507,35 złotych**, które nakazano
ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi od powoda.

Z/

Odpis wyroku wraz z odpisem uzasadnienia doręczyć pełnomocnikowi pozwanego.

2020/02/20